

- پنجشنبه ۱۸ فروردین ماه ۱۴۰۱**
- سال دوازدهم - شماره ۲۲۶۹**

جنگل‌ها حساب پس انداز زمین در تأمین آب

کاشت صنوبر در همدان برای جنگل کاری مصنوعی مناسب نیست

سپهرغرب، گروه زیست‌بوم – طاهره ترابی‌مهوش؛ عضو هیئت‌علمی مؤسسه تحقیقات جنگل‌های و مراتع ایران از جنگل‌ها به عنوان منابع پس‌انداز زمین در تأمین آب یاد کرد و گفت: هرگونه برداشت نامتعارف از جنگل‌ها چرخه بازتولید منابع آبی را دچار اختلال می‌کند.

جنگل‌ها و مراتع ایران یکی از مهم‌ترین و با ارزش‌ترین منابع ملی کشور و از پایه‌های توسعه پایدار محسوب می‌شوند که بهره‌برداری صحیح توأم با عملیات اصلاح و احیای آن‌ها می‌تواند نقش اساسی در جهت حفظ آب و خاک و تأمین نیازمندی‌های کشور داشته باشد.

حال آنکه ایران کشوری با اقلیم خشک و نیمه‌خشک است که افزایش جمعیت و همچنین پدیده تغییرات اقلیمی، موجب افزایش مشکلات ناشی از کم‌آبی در آن شده، این در حالی است که با توجه به نقش جنگل‌ها در تولید و حفظ آب، می‌توان با گسترش کمی و کیفی جنگل به بهبود منابع آب کشور کمک کرد.

اما متأسفانه طی چند دهه اخیر به دلیل رشد فزاینده جمعیت، بهره‌برداری نامتعارف روند تخریب منابع جنگلی و مراتع و به‌دنبال آن تخریب محیط‌زیست افزایش یافته است به همین جهت یکی از نگرانی‌ها و چالش‌های امروز ما، حفاظت از این منابع به‌عنوان رگ حیات منابع آبی و حفظ اکوسیستم است.

بر این اساس با توجه به اهمیت موضوع برآن شدیم تا گفت‌وگویی را با عضو هیئت‌علمی مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع ایران ترتیب دهیم که در ادامه می‌خوانید:

ژن‌های نهفته در گونه‌های جانوری و گیاهی انتقال‌دهنده خصوصیات حیات به آیندگان هستند

سپهرغرب، گروه زیست‌بوم؛ یک متخصص اکولوژی گفت: تمامی گونه‌های جانوری و گیاهی دارای ژن هستند و در حقیقت این ژن‌ که درون آن‌ها نهفته است با ارزش‌ترین چیزی است

وی با تأکید بر اینکه از جنبه‌های دیگر اکولوژیکی نیز جنگل‌ها از اهمیت بالایی برخوردارند، خاطرنشان کرد: جنگل‌ها به لحاظ تولید اکسیژن و نگه‌داشتن کربن در اندام‌های مختلف درختان گرفته تا خاک، منجر به آن می‌شود که از نظر تغییر اقلیم و آزاد شدن کربن در فضا و اتمسفر شاهد کاهش باشیم.

این دانشیار جنگل‌شناسی ادامه داد: علاوه بر این جنگل‌ها خود منجر به تلطیف آب‌وهوا نیز می‌شوند زیرا فضای داخلی جنگل‌ها در فصل تابستان چهار تا پنج درجه از محیط بیرونی خنک‌تر و در فصل زمستان با وجود خزان به همین میزان گرم‌تر است پس شاهد یک تعدیل آب و هوایی هستیم که ضمن جذب آب و عمل کربن‌گیری و تنفس منجر به تعدیل رطوبت در هوا نیز می‌شود که با سرد شدن هوا در بالای جنگل‌ها خود منجر به تولید ابر و در پی آن بارش و بازگشت آب آن به عرصه زمین می‌شود.

ثاقب‌طالبی با اشاره به اینکه بزرگ‌ترین نقش جنگل‌ها در بحث اکولوژیکی در بازتولید و مدیریت چرخه آب است بیان کرد: نکته این است که ما در برخی موارد و مناطق با جنگل‌ها برخورد مناسبی نداشته و به خاطر غلبه دیدگاه‌های اقتصادی که ارزش جنگل‌ها را ریالی می‌بیند تنها به جنگل‌ها به‌عنوان تولیدکننده چوب نگاه نمی‌کنیم.

وی با بیان اینکه با این رویکرد دست به بهره‌برداری نامتعارف از جنگل‌ها زدیم حال آنکه امکان بهره‌برداری پایدار از این منابع حیاتی بدون اینکه به ماهیت جنگل‌ها صدمه وارد شود و یا کارکردهای زیست‌محیطی آن زیر سؤال برود نیز وجود دارد، تشریح کرد: وقتی به‌صورت نامتعارف

وی در رابطه با دلیل اهمیت این روز بیان کرد: تمامی گونه‌های جانوری و گیاهی دارای ژن هستند و در حقیقت این ژن که درون آن‌ها نهفته است با ارزش‌ترین چیزی است که هر گونه جانوری و گیاهی دارد و ژن تمامی خصوصیات یک گونه را از نسلی به نسل بعد منتقل می‌کند.

این متخصص اکولوژی ادامه داد: ژن حاصل هزاران سال جان کامل و صرف انرژی در یک موجود زنده است و تمام گونه‌هایی که امروز ما در سطح کشور مشاهده می‌کنیم طی هزاران سال،

شهردار کبودراهنگ مطرح کرد:

مشکل وقفی بودن زمین‌های این شهرستان هنوز از ریشه حل نشده

نوش‌داروی زیباسازی شهرستان کبودراهنگ بعد از پایان تعطیلات نوروزی

پروژه بعد از سال‌ها به سرانجام برسد.

شهرداری کبودراهنگ تاکنون پیگیر حل مشکل وقفی بودن زمین‌ها نشده است

وی در پاسخ به سؤال خبرنگار روزنامه سپهرغرب مبنی بر این اینکه سرانجام ماجرای وقفی بودن زمین شهرستان کبودراهنگ به کجا خواهد رسید، تصریح کرد: با توجه به اینکه این ماجرا از نهاده‌ا و دستگاه‌های مختلفی همچون نماینده شهرستان و غیره پیگیری می‌شود، شهرداری کبودراهنگ تاکنون در این امر وارد نشده و کار را به نهادهای بالادستی سپرده است. شهردار کبودراهنگ در ادامه با بیان اینکه به نظر می‌رسد چون یک نهاد مشخص پیگیر حل این مشکل نیست تاکنون به نتیجه رسیده، عنوان کرد: مردم می‌توانند با گرفتن پروانه از شهرداری کار خود را به سرانجام برسانند و این موضوع خللی جدی در کار شهرداری به وجود نیاورده است.

صفی‌نیا بیان کرد: عل‌رغم پیگیری‌های بسیار زیادی که در این خصوص در سال‌های اخیر صورت گرفته تنها تعداد معدودی از خانه‌ها و زمین‌ها موفق به پلاک‌گذاری ملک خود شدند و بعد از مدتی دوباره این موضوع ساکن ماند و مشکل از پیش حل نشده است.

وی افزود: به نظر می‌رسد لازم است مقام بالادستی این شهرستان و استان، جدی‌تر از گذشته پیگیر حل این مشکل باشند.

شهردار کبودراهنگ با بیان اینکه در اکثر مواقع ساخت و سازهای این ارگان بر اساس موازین طرح جامع اجرا و پی‌نفر می‌شود، مطرح کرد: در این راستا موازین و مقرراتی همچون حداقل تفکیک‌ها، اصول کاربری، گذربندی و غیره به طور کامل رعایت می‌شود.

صفی‌نیا ضمن اشاره به مشکلاتی که کاربری‌های عمومی برای این شهرستان ایجاد کرده است، عنوان کرد: در طرح تفصیلی پیش‌بینی شده که در سال ۱۴۰۰ جمعیت شهرستان کبودراهنگ ۳۲ هزار نفر شود، این در حالی است که اکنون جمعیت این شهرستان به ۱۹ هزار نفر رسیده و سبب شده که سطح و سطوح سرانه صحیح نباشد و برای این جمعیت کارایی چندانی نداشته باشد. در واقع به نظر می‌رسد که پژوهش‌ها و مطالعات طرح تفظیلی به صورت دقیق انجام نشده است.

صفی‌نیا در ادامه افزود: مطالعه روان‌سازی آب‌های این شهرستان در دستور کار قرار گرفته است که امیدواریم از طریق پیگیری نمایندگان این

نسبت به بهره‌برداری جنگل‌ها دست می‌زنیم، از حجم چوبی جنگل‌ها و همچنین از کارکردهای اکولوژیکی درختان در جنگل‌ها همچون تاج و غیره می‌کاهیم که این مهم خود در چرخه بازتولید آب در عرصه جنگلی تأثیرگذار بوده و خلل جدی وارد می‌کند.

این استاد جنگل‌شناسی با تأکید بر اینکه این خلل در چرخه بازتولید در پی کاهش حجم جنگل‌ها منجر به اتفاقات ناگواری همچون بروز رواناب و سیل در نقاط مختلف می‌شود اذعان کرد: این مهم خسارت جبران‌ناپذیر مالی و جانی بسیاری را طی سال‌های اخیر به‌دنبال داشته است.

ثاقب‌طالبی افزود: بر این اساس اگر تعادل لازم را در مدیریت جنگل‌ها به کار گیریم می‌توان اکولوژی و اکونومیک را در کنار هم داشته باشیم. وی با بیان اینکه در این عرصه دو راهکار وجود دارد که نخست به برخورد متناسب با جنگل بام‌ی‌گردد ابراز کرد: از این مهم در مدیریت جنگل‌ها به‌عنوان جنگل‌داری همگام با طبیعت یاد می‌شود.

این استاد دانشگاه در تشریح چگونگی این نوع از جنگل‌داری افزود: در واقع اگر چارچوب مدیریت همگام با طبیعت در جنگل‌داری رعایت شود دیگر شاهد بروز خسارت‌های بعدی نخواهیم بود، در واقع به طوری طبیعی اجازه می‌دهیم که جنگل نسبت به رشد و رویش طبیعی خود ادامه دهد زیرا اگر تنها معادل رویش از جنگل‌ها بهره‌برداری و موجودی اصلی جنگل‌ها باقی بماند میزان خسارت وارد به این عرصه طبیعی بسیار کمتر خواهد بود.

بحران‌های بزرگی از جمله خشک‌سالی، یخبندان، گرمای شدید، بیماری و... را پشت سرگذاشته و افراد ضعیف از بین رفته و افراد قوی و زن‌های برتر باقی‌مانده‌اند و این زن‌های بسیار ارزشمند در حقیقت خازین ژنتیک ما محسوب می‌شوند. زارع تصریح کرد: بشر قرن‌هاست که استعداد ذاتی گونه‌ها برای اصلاح ژنتیکی خود یا همان تکامل طبیعی را شناخته، درک کرده و از این مکانیزم‌های اراده برای افزایش کیفیت مواد غذایی، ساخت داروهای هوشمند یا بهره‌گیری از فناوری نانو بیوتکنولوژی و افزایش دانش

ثاقب‌طالبی با اشاره به اینکه اگر اجازه رویش طبیعی با رویکرد بهره‌برداری متعارف به جنگل‌ها داده شود دیگر نیازی به هزینه گزاف جنگل‌کاری به‌صورت مصنوعی و دست‌کاشت نخواهیم داشت اذعان کرد: متأسفانه در حال حاضر چاره‌ای جز جنگل‌کاری وجود ندارد.

وی با اشاره به اینکه در جنگل‌کاری مصنوعی نیز با دو رویکرد مواجهیم ابراز کرد: نخست جنگل‌کاری و یا همان احیای عرصه جنگلی تخریب‌شده و دیگری جنگل‌های خارج از عرصه‌های طبیعی.

این جنگل‌شناس با تأکید بر اینکه در این خصوص مهم‌ترین مسئله انتخاب درختان متناسب با شرایط رویشگاهی و زیستگاهی است اذعان کرد: زیرا درختان موجود در جنگل‌ها با منطقه سازگار بوده و نمی‌توانیم از همان نوع برای احیای مناطق تخریب‌شده استفاده کنیم، تا جای ممکن باید از کاشت درختان بیکانه و ناسازگار با زیست‌بوم منطقه دوری کنیم زیرا در گذشته در این گونه مناطق متأسفانه با درختان غیر بوم همچون اکالیپتوس، بسیاری از کاج‌ها و برخی سوزنی‌برگ‌ها دست به جنگل‌کاری مصنوعی زده و در بسیاری از موارد با شکست، بروز خسارت و ایجاد آفت و بیماری و در برخی مواقع با موفقیت روبه‌رو شدیم.

ثاقب‌طالبی با اشاره به اینکه در جنگل‌کاری خارج از عرصه جنگلی می‌بایست کاملاً محیط، اقلیم، خاک و وضعیت آب و هوایی منطقه را شناخت و در پی آن نسبت به انتخاب گونه مناسب اقدام کرد افزود: با توجه به تنش آبی موجود در شهرهایی همچون همدان اهمیت این

پزشکی بهره برده است و در منظر زیست‌شناسی حفاظت (conservation biology)، هر گونه به مثابه یک کد ژنتیکی ارزشمند در نظر گرفته می‌شود که با حذف آن، اعداد مربوط به آن کد برای همیشه در معادله حیات مفقود خواهند ماند.

وی خاطرنشان کرد: بنابراین حفاظت از این منابع بسیار مهم بوده که در همین راستا سازمان حفاظت از محیط زیست متوالی این امر بوده و از تنوع زیستی و گنجینه‌های ژنتیکی کشور حفاظت می‌کند.

کبودراهنگ با داشتن آثار تاریخی بسیار گران‌بها همانند غار علیصدر به‌عنوان قلب تپنده استان همدان محسوب می‌شود و لازم است که مسئولان امر بیشتر از گذشته به فکر حل مشکلات شهری این شهرستان همچون وقفی بودن زمین‌ها و منازل این شهرستان، زیباسازی و تجهیز امکانات شهری این شهرستان، رفع مشکلات ترافیک و غیره بپردازند.

به عبارتی به نظر می‌رسد شهرداری این شهرستان کمی دیر به فکر زیباسازی این منطقه افتاده است چون همان‌طور که می‌دانید امسال حجم زیادی از گردشگران از غار علیصدر دیدن کردند و با باید این شهرستان توجه بیشتری به بحث زیباسازی و رفع مشکلات خود می‌کرد.

از طرف دیگر عدم مطالعه و پژوهش دقیق طرح تفصیلی از یک طرف و مهاجرت تعداد زیادی از مردم این منطقه که بیشتر آن‌ها را جوانان و نخبگان شهری تشکیل می‌دهند از طرف دیگر باعث شده اجرای طرح توسعه و تفصیلی در شهرستان کارایی نداشته باشد و لازم است هرچه زودتر آسیب‌شناسی شود که چرا تعداد زیادی از افراد از این شهرستان مهاجرت کردند؟

ضعف مدیریت و برنامه‌ریزی و عدم پیگیری مشکلات این شهرستان توسط مسئولان این شهر باعث شده بسیاری از مشکلات شهری پایدار شود و کاری از پیش نرود. بخشی از برنامه‌های جذب سرمایه‌گذار و گردشگر که در حال حاضر در این شهرستان مطرح شده کار پسندیده‌ای است و باید ارگان‌ها و سازمان‌های مختلف مشکلات پیش رو را حل و فصل کنند.

سوتیرا؛ شهردار کبودراهنگ با بیان اینکه سه محله گلک، ملک‌قلعه، سازجین که در بافت فرسوده قرار گرفته‌ند به دلایل مشکلات متعدد موفق نشدند که ساماندهی شوند، ابراز کرد: از سال ۱۳۶۸ که این مناطق در طرح هادی قرار داشتند تاکنون به جز موارد معدودی تملک آن‌ها صورت نگرفته و شهرداری توان خرید فضای سبز برای مناطق را نداشته است.

سوتیر ۲؛ شهردار کبودراهنگ ضمن اشاره به مشکلائی که کاربری‌های عمومی برای این شهرستان ایجاد کرده است، گفت: در طرح تفصیلی پیش‌بینی شده که در سال ۱۴۰۰ جمعیت شهرستان کبودراهنگ ۳۲ هزار نفر شود این در حالی است که اکنون جمعیت این شهرستان به ۱۹ هزار نفر رسیده و باعث شده که سطح و سطوح سرانه صحیح نباشد و برای این جمعیت کارایی چندانی نداشته باشد.

شهرداری پوزنان به صاحبان بالکن‌های سبز پاداش می‌دهد

سپهرغرب، گروه شهر؛ شهر پوزنان نوع جدیدی از خدمات اطلاعات عمومی مرتبط با فضای سبز را راه‌اندازی کرده است که در واقع یک پادکست محیط زیستی است. این پادکست توسط هیئت سبز شهرداری پوزنان تهیه شده و طی آن گفت‌وگوهای معمولی با افرادی که به موضوعات محیط زیستی مرتبط هستند، ارائه می‌شود. کارشناسان، هر دوشنبه در میان، نظرات خود را در مورد رویکردشان نسبت به طبیعت شهر به اشتراک می‌گذارند.

در این پادکست بحث‌هایی در مورد اقداماتی که مقامات می‌توانند برای بهبود محیط طبیعی و فضای سبز انجام دهند به صورت ملموس بیان می‌شود. اولین مهمان این مجموعه، مسئولان باشگاه فوتبال محلی شهر پوزنان بودند. این باشگاه راهکاری را ارائه داده است که منجر به یک استراتژی توسعه مبتنی بر راه‌حل‌های زیست محیطی شده است. این رویکرد اکولوژیک به بخشی دائمی از استراتژی باشگاه تبدیل شده و یکی از مهم‌ترین نکات فعالیت آن است.

پادکست تنها یکی از راه‌هایی است که این شهر لهستانی برای حفظ و توجه به محیط زیست انجام می‌دهد. مقامات همچنین اخیراً یک پروژه آموزشی به نام «برنامه سبز پوزنان» را برای محیط زیست راه‌اندازی کرده‌اند.

این پروژه، اجرای کارگاه‌های آموزشی و ارائه دروس در مورد طبیعت را برای کودکان

از ماه می آغاز می‌کند و طی آن نیز مقاله‌هایی درباره موضوعاتی مانند باغبانی که توسط اساتید دانشگاه نوشته شده است، ارائه داده

پروژه برنامه سبز پوزنان مسابقه‌ای را نیز راه‌اندازی کرده است که در آن شهردار پوزنان به صاحبان زیباترین باغ‌ها و بالکن‌ها پاداش می‌دهد و از کمک آن‌ها برای شهری زیباتر و سالم‌تر قدردانی می‌کند.